

μαρία αγγελίδου

αντώνης παπαθεοδούλου

Καράβια

που έπαιζαν
με τη φωτιά

Πρώτη έκδοση Νοέμβριος 2017
ISBN 978-960-572-206-7

© 2017, Κείμενο Μαρία Αγγελίδου, Αντώνης Παπαθεοδούλου
© 2017, Εικονογράφηση Χρήστος Κούρτογλου
© 2017, Εκδόσεις Ίκαρος

Τυπογραφική επιμέλεια: Μαρία Ζουράρη
Στοιχειοθεσία - Σελιδοποίηση: Εκδόσεις Ίκαρος
Εκτύπωση: Μητρόπολις Α.Ε.
Βιβλιοδεσία: Δ. Δέδες & Σια Ο.Ε.

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με το ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, της σελιδοποίησης, του εξωφύλλου και γενικότερα όλης της αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ
Βουλής 4, 105 62, Αθήνα
ΤΗΛ: 210 3225152, FAX: 210 3235262
www.ikarosbooks.gr

Μαρία Αγγελίδου
Αντώνης Παπαθεοδούλου

καράβια

που έπαιζαν
με τη φωτιά

εικονογράφηση: Χρήστος Κούρτογλου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τα καράβια που κάηκαν	9
Πενσυλβάνια <i>Το ποταμόπλοιο που έσωσε από τύχη τον Σαμ Κλέμενς, τον άνθρωπο που θα γινόταν ο πιο σπουδαίος συγγραφέας των Ηνωμένων Πολιτειών</i>	25
Η Παναγία... του Πιπεριού <i>Το μονοτάξιδο καράβι</i>	39
Το καράβι του Κούφου <i>που πήγε στον παράδεισο</i>	61

Τα καράβια που κάηκαν

Όλα τα καράβια είναι νησιά. Κόσμοι μικροί, πλασμένοι από μικρούς θεούς, που αρμενίζουν σε θάλασσες απέραντες. Κόσμοι μικροί, που μικροί θεοί τους κυβερνάνε στα ταξίδια τους. Αλλά υπάρχουν και κάποια λίγα νησιά, που είναι καράβια. Αυτά πλέουν πάνω σε χάρτες παράξενους, βουλιάζουν και ζούνε στο βυθό, ή βγαίνουν στον αφρό ολοκαίνουργια κάθε τόσο.

S. Nilsen, *Alibi*

Είναι πολλές οι ιστορίες που αρχίζουν με τη φωτιά. Ιστορίες που καίνε, άλλη πολύ, άλλη λίγο. Ιστορίες σπίθες μικρούλες και ιστορίες πυρκαγιές ατελείωτες. Ιστορίες που καίνε τους ήρωές τους, άλλες που καίνε όποιον τις λέει, κάποιες χειρότερες ακόμα που καίνε όποιον τις ακούει. Μερικές ιστορίες είναι φωτιές οι ίδιες κι ανθίζουν σαν φλόγες, μικρές ή μεγάλες, πονηρές, γυριστές, δυνατές ή πονεμένες. Ιστορίες που

καίνε χαρτιά, ή δέντρα, ή γέφυρες ιστορίες που καίνε πόλεις ολόκληρες. Τέλος, οι πιο τρομακτικές: ιστορίες (αληθινές και ψεύτικες) που καίνε καράβια. Από μια φωτιά στεριανή μπορεί κανείς να σωθεί, να τρέξει, να φύγει. Από μια φωτιά στη μέση του πελάγους, όμως, τίποτα και κανένας δεν γλυτώνει. Τρομακτικές, γιατί το καράβι που καίγεται, παίρνει μαζί του τον κόσμο ολόκληρο. Τον καίει, τον κάνει στάχτη, τον κάνει καπνό. Κι ο καπνός σηκώνεται ψηλά και σκορπάει – κι ο κόσμος πια δεν υπάρχει.

Η ιστορία ετούτη έκαψε πολλά καράβια. Δεν άρχισε μόνο μέσα στις φλόγες προχώρησε τυλιγμένη μέσα σ' αυτές, ώσπου κάηκε και η ίδια κι έγινε στάχτη και κάρβουνο. Έκαψε καράβια στην αρχή της, άλλα πολλά στη μέση της, περισσότερα ακόμα στο τέλος της. Κι όλα στις ακτές ενός νησιού που πολέμησε κι αυτό σαν να 'τανε καράβι.

Όλες οι φωτιές του πολέμου, πάντως, στεριανές και θαλασσινές, σκοτώνουν, καίνε, πονάνε, αφανίζουν – κι ας μην είναι ποτέ ίδιες η μία με την άλλη. Όσοι έχουν μάτια και βλέπουν, το ξέρουν πως η κάθε φωτιά καίει αλλιώς. Κι όσοι έχουν αυτιά κι ακούνε, αυτοί ξέρουν καλύτερα πως η κάθε φωτιά έχει τη δική της φωνή, έχει τα δικά της λόγια να πει, με τον δικό της τρόπο. Άλλη τρίζει, άλλη σφυρίζει, άλλη βογγάει, άλλη βουίζει. Οι πυρκαγιές μουγκρίζουν από μακριά κι από κοντά λυσομανούν. Κι υπάρχουν και φωτιές, φωτιές πολέμου, που δεν ακούγονται

καθόλου. Είναι βουβές κι αμίλητες. Τέτοιες είναι οι φωτιές που καίνε καράβια. Αυτές οι φωτιές είναι τρομερές, όπλο πανίσχυρο, κι ας μη βγάζουν άχνα – έτσι είναι ο τρόμος ο σκέτος: άλαλος

Όχι πως δεν κάνουν σαματά οι φωτιές αυτές. Και σαματά κάνουνε και κακό μεγάλο. Τα πανιά χορεύουν καθώς καίγονται και πλαταγίζουν, σαν να τα φουσκώνει αέρας από κάτω προς τα πάνω, να τα σηκώσει στον ουρανό. Τα κατάρτια λυγίζουν και τρεκλίζουν και σωριάζονται σαν ζαλισμένοι άνθρωποι. Τα σκοινιά ζαρώνουν και τυλίγονται και τινάζονται σαν αρμαθίες από σπίθες. Τα σίδερα κοκκινίζουν, τα καταστρώματα πυρώνουν. Τίποτα δεν προλαβαίνει να γίνει κάρβουνο ή στάχτη, γιατί τα καταπίνει όλα το νερό. Ουρλιάζουν τα καράβια, όταν καίγονται. Μα οι άνθρωποι δεν τ' ακούνε. Γιατί είναι τόση η τρομάρα τους, που βουβαίνει τον κόσμο όλον. Και φεύγουν τα ουρλιαχτά γι' αλλού, αφού δεν μπορούν να φτάσουν στ' αυτιά των ανθρώπων. Τέτοιο όπλο τρομερό είναι η φωτιά στη θάλασσα. Κρίνει μάχες, κρίνει πολέμους, κρίνει βασιλεια κι αυτοκρατορίες, κρίνει επαναστάσεις, κρίνει εξουσίες και περιουσίες. Κι αν μάλιστα είναι φωτιά μαγική, φωτιά που ούτε το νερό δεν μπορεί να τη σβήσει... τότε, πάει και τελείωσε, όριο δεν υπάρχει. Τι λέω; Λόγια δεν υπάρχουν να περιγράψουν τον χαμό και την καταστροφή.

Τέτοια μαγική φωτιά που το νερό δεν τη σβήνει, κράτησαν πρώτοι στα χέρια τους οι αυτοκράτορες του Βυζαντίου. Όλοι την ήθελαν αυτή τη φωτιά, το Υγρό Πυρ. Αλλά οι πρώτοι (και

για πολύν καιρό οι μόνοι) που την είχαν δική τους, ήταν οι αυτοκράτορες της Κωνσταντινούπολης. Απ' όταν αρματώθηκαν οι στόλοι τους μ' αυτό το όπλο το πανίσχυρο, άσπρη μέρα δεν είδαν οι εχθροί τους. Και σ' ολόκληρη τη θάλασσα τη Μεσόγειο, που ήταν τότε η καρδιά του Βυζαντίου και του κόσμου όλου, ξένο καράβι δεν τολμούσε να αρμενίσει, γιατί του δίνανε μια και το καίγανε. Το κάνανε στάχτη! Στάχτη κι αποκαϊδία πάνω στο κύμα. Προσπαθούσαν όλοι να τους το κλέψουν, γιατί στον πόλεμο έτσι γίνεται. Άραβες, Ρώσοι, Βούλγαροι, όλοι τα θέλανε αυτά τα σιφώνια που είχαν κεφάλι λιονταριού και ξερνούσαν φωτιά που δεν άφηγε τίποτα όρθιο. Και τι δεν κάνανε, για να αποκτήσουν τη συνταγή, να μπορούν να το φτιάχνουν κι αυτοί. Τα πάντα! Τα πάντα, όμως, κάνανε κι οι αυτοκράτορες οι βυζαντινοί, να κρατήσουν το μυστικό τους μυστικό, κρυφό και καταδικό τους. Επτασφράγιστο. Κλειδαμπαρωμένο. Να μην το μάθει ποτέ άλλος κανείς. Ούτε τη συνταγή του, ούτε βέβαια τον τρόπο που σβήνει κανείς τη φωτιά που το νερό δεν τη σβήνει.